

Pandemie urychlila změny, kterým se částečně ze zvyku a částečně z pohodlnosti bráníme. Přečtěte si dvacet dobrých zpráv z české ekonomiky za tento rok.

# Příležitost pro zlaté české ručičky

**L**etošní rok přinesl českému hospodářství hlavně velké ztráty, přesto se i v této oblasti dají najít pozitivní zprávy. Zeptali jsme se odborníků, co se letos navzdory krizi podařilo a v čem nám pandemie pomohla. „Překotně se zavádějí inovace, jsme svědky technologického pokroku a doufám, že i změny myšlení,“ říká například ekonomka Raiffeisenbank Helena Horská.

## 1. Přesun do online prostředí

Češi zjistili, že na dálku se mohou konat schůzky, porady i školení. „V budoucnu budeme už vždycky přemýšlet, jestli je opravdu nezbytné někam jet nebo letět,“ věří ředitel analytické společnosti Trexima Jaromír Janoš. Za jednoznačné pozitivum to označuje většina oslovených expertů. „V Česku vzrostl podíl občanů, kteří využívají digitální služby, o více než polovinu, z 55 na 83 procent,“ zdůrazňuje Horská. „Ať už je to práce z domova, virtuální výuka, nebo mnohem větší využívání nákupů online,“ doplňuje Jan Fanta z poradenské skupiny EY.

## 2. Modernější státní správa

Digitální pokrok se neodehrál jen v soukromém sektoru, ale i ve veřejné správě. V privátní sféře, ať už máme na mysli domácnosti, či firmy, jsme si podle předsedy dozorčí rady ČSOB Zdeňka Tůmy vedli v mezinárodním srovnání dobře již před krizí. „Takže v tomto případě není schopnost adaptovat se na rychlejší přechod do online světa nijak překvapivá,“ tvrdí. „Ale zdá se, že se tímto směrem posouvá i státní správa, což by bylo dobré znamení, neboť zde jsme hodně zaostávali,“ pokračuje. Například podle Indexu digitální ekonomiky a společnosti jsme se v roce 2020 umístili v rámci EU až na sedmnácté pozici.

„Právě digitalizace je pro českou ekonomiku zásadní, protože posiluje její odolnost vůči dalším krizím v budoucnu,“ zdůrazňuje přitom analytička Hospodářské komory ČR Karina Kubelková.

## 3. Nakupujeme přes internet

Během karantény nakupovalo podle Horské z Raiffeisenbank online sedm z deseti Čechů. „Každý čtvrtý si dokonce přes internet objednal zboží, které by si za normální situace v e-shopu nikdy nekoupil,“ upřesňuje. Přes internet navíc objednávali i spotřebitelé, kteří se tomu dříve vyhýbali.

tý si dokonce přes internet objednal zboží, které by si za normální situace v e-shopu nikdy nekoupil,“ upřesňuje. Přes internet navíc objednávali i spotřebitelé, kteří se tomu dříve vyhýbali.

## 4. Online jsou i starší lidé

Obava z vycházení do obchodů a sociální izolace naučila více používat digitální ekonomiku i starší generaci. „Mnozí z této sociální skupiny se naučili objednávat nákupy online a zdokonalili se v hledání informací na internetu,“ pochvaluje si ekonom UniCredit Bank Pavel Sobíšek. Tímto směrem by se podle něj naše společnost musela výhledově vydat i bez pandemie.

## 5. Digitalizace vzdělávání

Přechodu do online prostředí se nevyhnula ani výuka, byť tento skok výrazně zatížil nejen pedagogy, ale i žáky, studenty a v mnoha případech jejich rodiny. „Pro většinu lidí tak byl letošek připomenutím, jak důležití jsou lidé pracující ve školství,“ říká proto Janoš z Treximy.

„Schopnost drtivé většiny rodičů zajistit svým dětem alternativní vzdělávání byla úžasným momentem. Ukázalo se, že větší problém je logistika než samotná látka. A že sami studenti mají motivaci vědět víc, i když po nich nikdo nic nechce,“ navazuje ekonom banky Creditas Dominik Stroukal.

Že se digitální vzdělávání, se kterým donedávna pracovaly hlavně firmy, dostalo do školství, oceňuje i ekonom Komerční banky Michal Brožka. „Kromě toho, že se musel přes internet naučit komunikovat konzervativní, mnohdy až zkostnatělý vzdělávací systém, je nově snazší akreditovat digitální univerzitní vzdělávací programy,“ dodává.

## 6. Pracujeme z domova

Možnost home office patřila už řadu let před pandemií mezi nejžádanější benefity. Například průzkum společnosti LMC z roku 2019 ukázal, že třetina všech zaměstnanců by své současné místo opustila, pokud by mohli nastoupit někam, kde získají více volnosti. Letos si práci z domova lidé vyzkoušeli plošně, často nedobrovolně nebo na delší dobu, než by jim vyhovovalo. „Ukázalo se, že v mnoha případech není problém



Pandemie ukázala, jak se firmy a spotřebitelé dokážou vzájemně podporovat.

práci z domova umožnit, což bylo dříve leckdy nepředstavitelné,“ uvádí Brožka. „Covid-19 nás všechny vyhodil z komfortní zóny, z režimu business as usual, ve kterém se většina z nás posouvala v čase kupředu. Mění se organizace práce, pracovní prostředí a do nedávna těžko prosazovaná práce z domova se stala nevyhnutelností,“ doplňuje ho ekonomka Horská.

Zároveň se tak dlouhodobě zvýší produktivita práce a ušetří se některé náklady i čas – například na každodenní dojíždění do zaměstnání. „Spoustu schůzek přes internet lze udělat za polovinu času, než by tomu bylo za normálních okolností,“ popisuje místopředsedkyně Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR Pavla Břečková. A doufá, že se zmíněná efektivita přenesení i do „světa po covidu“.

## 7. Přestáváme podceňovat odpočinek

V době pandemie nabyla podle Fanty z EY v mnoha firmách hlubšího významu myšlenka work-life balance, tedy sladění pracovní-

ho a osobního života. Přispělo k tomu hlavně rozšíření práce z domova, ale i domácí vzdělávání dětí, které v mnoha případech zasáhlo do pracovního času rodičů.

„Pokud v týmu panuje důvěra a všichni se zodpovědně staví k pracovním úkolům, je na každém, jak si svůj den rozvrhne a jaké aktivity do něj zařadí,“ tvrdí Fanta. Pokud se tato volnost udrží alespoň částečně i do budoucna, může to podle něj prohloubit vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli.

## 8. Nezaměstnanost zůstala nízká

I přes propad Česka do recese se povedlo udržet na uzdě míru nezaměstnanosti. V září dosáhla 2,8 procenta, což bylo stále nejnižší číslo v Evropské unii.

Průměr EU činil podle Eurostatu 7,6 procenta, v Německu se jednalo o 4,5 procenta. „Nás všechny to sice stálo, pokud jde o rozpočtové výdaje, nemálo peněz, ale z lidského i ekonomického hlediska je to každopádně v této obtížné zvládané době jedna z mála dobrých zpráv,“ uvá-

**Schopnost drtivé většiny rodičů zajistit svým dětem alternativní vzdělávání byla úžasným momentem.**

**Dominik Stroukal**  
ekonom banky Creditas